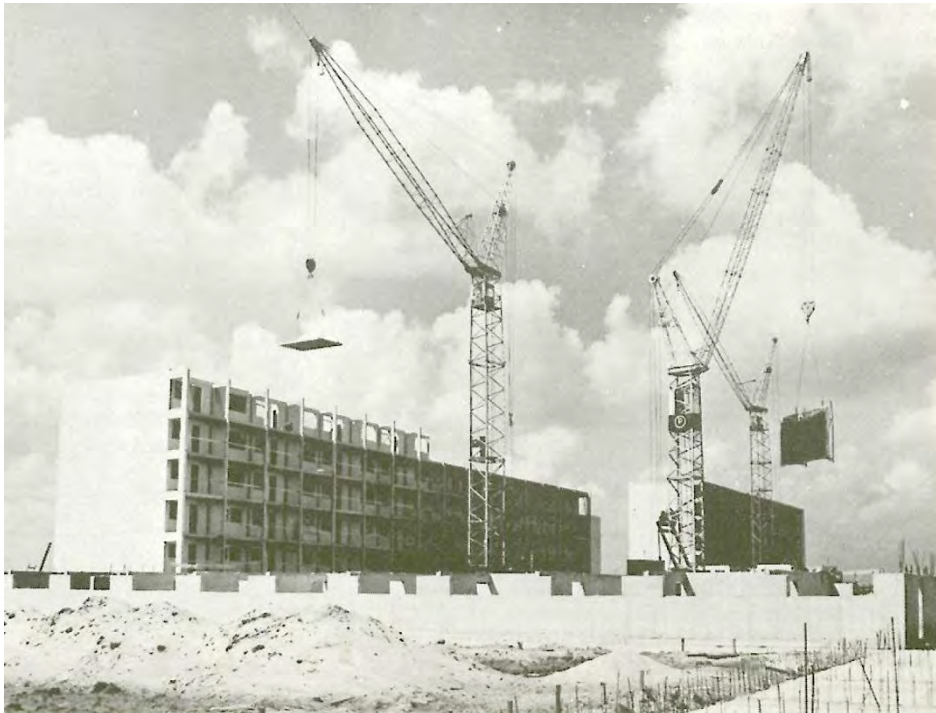

KENNISBANK 2012

COIGNET-SYSTEEM, BETON ALS BOUWMATERIAAL
Een serie over systeemwoningen -6-

Auteur: Martin Liebrechts, 19 december 2012

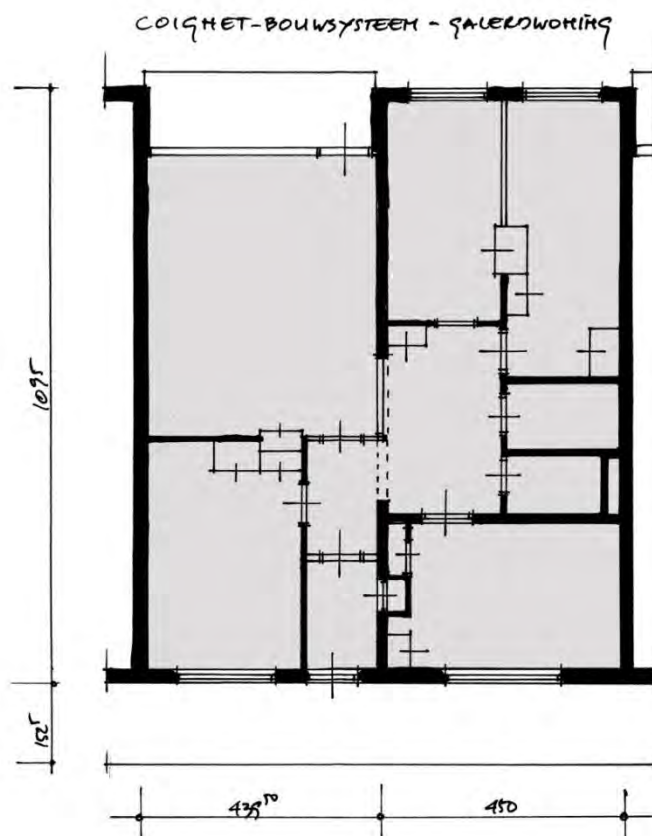
In het bouwsysteem 'Coignet' zijn in de periode 1959 t/m 1975 31 duizend woningen gebouwd, vooral in Noord-Brabant, Zuid-Holland en Noord-Holland en een beetje in Utrecht (1). Dit systeem wordt gekenmerkt door een grote mate van standaardisatie, vanwege het industriële proces en tevens door de toenmalige standaardisatie van de woningplattegronden. Het beton is het basismateriaal, zowel voor de dragende wanden en vloeren, als ook in veel gevallen voor de buitengevel (standaardisatie betonelementen, al of niet grindbeton) en voor de niet-dragende binnenwanden. Circa een kwart van de woningen bestaat uit portieketagewoningen. Medio jaren zestig en begin jaren zeventig van de vorige eeuw zijn de galerijflats en de eengezinswoningen op grote schaal op de woningmarkt verschenen. De komst van aardgas, lift en economische groei heeft dit versneld.

De eerste slachtoffers van de sloop

Er ging een schok door het land toen de eerste galerijflats met enkele drive-in woningen in 1989 in de Leest te Veghel gesloopt werden. Het spook van de woningnood zat nog bij veel mensen op het netvlies. Nog geen twintig jaar na de bouw functioneerde de woningen niet meer op de betreffende woningmarkt. In de jaren erna zijn er veel woningen van dit bouwsysteem gesloopt (medio jaren negentig in Helmond en rond 2005 in Boxmeer) (3). In de volkshuisvestingsgeschiedenis van Nederland was dit nog nooit vertoond, dat woningen binnen een periode van twintig à dertig jaar op de slooplijst kwamen te staan.

Een reden tot sloop was in eerste instantie niet de plattegrond van de woning. Bijvoorbeeld de galerijwoning is een ruime vierkamerwoning met een woonoppervlakte van circa 64 m² en een speelhal, zoals eind jaren zestig gangbaar was. En toch worden de woningen bij een krimpende markt niet 'echt' gewaardeerd. De belangrijkste reden is gelegen in de strikt functionele ofwel technische benadering van het wonen. Veel beton, grote rationaliteit en weinig ruimte voor het oog. Daarnaast vertoont het systeem een reeks van bouwfysische problemen. Een nieuwe benadering vanuit technisch oogpunt - bijvoorbeeld onderhoud en energie - begrijpt de eigenheid niet van deze woningen, want voor de toekomst is er structureel meer nodig dan een technisch antwoord. De vraag is alleen of het de moeite waard is voor de lange termijn.

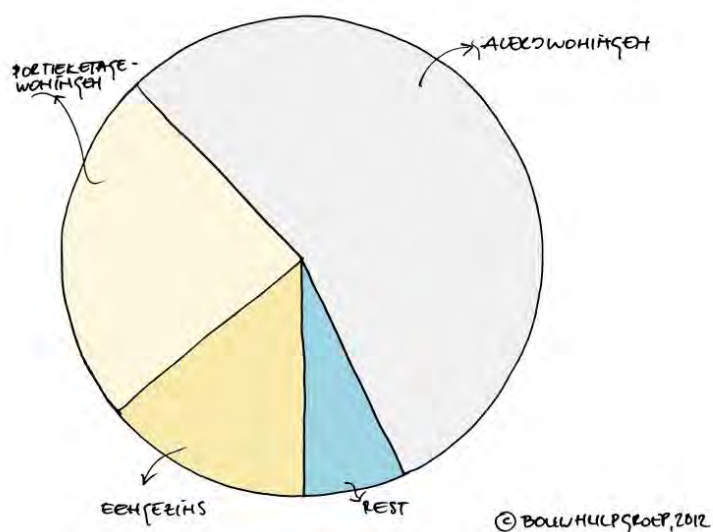
Juist bij dit bouwsysteem kan de geschiedenis ons leren wat de sterke en zwakke punten zijn en hoe ze in een veranderende markt gewaardeerd worden.

Nieuwe kansen met een nieuw beeld

In de afgelopen decennia zijn er vooral ten aanzien van de galerijflats allerlei pogingen gedaan om via kwaliteitsaanpassing de woningen weer opnieuw te positioneren (4). Ook de eengezinswoningen zijn op diverse plaatsen ingrijpend aangepakt, waarbij gepoogd is de monotonie en de soberheid te doorbreken (5). Het is in deze fase vooral van belang deze ervaringen nog eens goed tegen het licht te houden, om zo tot kaders voor nieuwe kansen te komen.

VERDELING VAN DE COIGNET-SYSTEEMWOONINGEN

Bronnen/verwijzingen

(1) Enkele bouwers hebben het Coignet-systeem in Nederland gerealiseerd:

- DURA Woningbouw NV (DURA-Coignet) - 12.000 woningen
- Indeco-Coignet NV - 10.500 woningen
- Neduco Industriële Woningbouw - 8.000 woningen

(2) In totaal zijn er 31.000 gebouwd, die als volgt globaal verdeeld zijn over de verschillende bouwtypen:

- Eengezinswoningen : 14%
- Portieketagewoningen : 24%
- Galerijwoningen : 55%
- Diversen : 7%
- Totaal : 100%

(3) De inschatting is dat anno 2012 circa 15 procent van dit bouwsysteem is gesloopt. Vooral de portieketagewoningen uit de jaren zestig zijn vervangen of staan op de nominatie. Inschatting is ruim 50 procent van alle portieketagewoningen van dit systeem

(4) Onder andere in Veghel, Helmond, Tilburg in de periode 1990 tot en met 2000

(5) Onder andere in Winterswijk, Pelkwijk in 1989

Overzicht van artikelen in de serie over systeemwoningen, gepubliceerd op de kennisbank BestaandeWoningbouw.nl

1. 'Van systeemwoning naar concept, een ogenschijnlijke herhaling', Martin Liebrechts en Yuri van Bergen, 7 juli 2011
2. 'De systeemwoningen in de verdrukking', Martin Liebrechts, 5 december 2012
3. 'Airey-woningen: gedenkteken met soberheid', Martin Liebrechts, 3 december 2012
4. 'De PÉGÉ-systeemwoningen, onzichtbaar opgenomen in het dorpsbeeld', Martin Liebrechts, 10 december 2012
5. 'Pronto-systeemwoning, een concept met een verhaal', Martin Liebrechts, 18 december 2012